

КОВТУНЕНКО В'ячеслав Михайлович (31. 08. 1921, м. Покровськ, нині Енгельс Саратов. обл., РФ — 10. 07. 1995, Москва) — фахівець у галузі ракетно-космічної техніки. Доктор технічних наук (1961), професор (1962), член-кореспондент НАНУ (1972) і РАН (1984). Заслужений діяч науки і техніки РФ (1989). Герой Соц. Праці (1961). Ленін. премія (1960). Державна премія СРСР у галузі н. і т. (1978). Учасник 2-ї світової війни. Державні нагороди СРСР. Закін. Ленінгр. університет (нині С.-Петербург, 1946). Відтоді працював на виробництві; від 1953 — у КБ «Південне» (Дніпропетровськ): 1965–77 — гол. конструктор косміч. КБ-3 у його складі; водночас від 1953 — у Дніпроп. університеті: 1963–69 — завідувач кафедри приклад. газової динаміки і тепломасообміну, 1969–77 — завідувач кафедри аерогідромеханіки. Один з організаторів Дніпроп. відділ. Інституту механіки АН УРСР, де 1966–77 очолював відділ аеродинаміки. 1977–86 — нач. особл. КБ, 1986–95 — ген. конструктор НВО ім. С. Лавочкина (Москва); за сумісництвом викладав у Моск. фіз.-тех. інституті. Під керівництвом К. і за його безпосеред. участі створ. бойові ракетні комплекси Р-12

(8К63), -14 (8К65), -16 (8К64). Ініціював формування та організував реалізацію комплекс. програм навколозем. косміч. дослідж. «Космос» та «Інтеркосмос», а також розроблення ракетно-косміч. систем для їхнього здійснення. Директор проекту (від СРСР) із запуску індій. супутників «Аріабата» й «Бхаскара». Ген. конструктор автомат. косміч. апаратів для вивчення навколозем. і міжпланет. простору, дистанц. та контакт. зондування планет і малих тіл Соняч. системи, за допомогою яких реалізовано комплексні програми дослідж. Венери й комети Галей («Венера-11, -12, -13, -14, -16», «Вега-1, -2»), Марса та його супутника Фобоса («Фобос-1, -2»), учасник міжнар. проекту «Марс-96». Вивчав проблеми систем. аналізу, проектування та створення складних автоматизов. інформ.-тех. косміч. комплексів і систем аерогазодинаміки, експерим. астрономії. Першим серед вітчизн. вчених сформулював і розв'язав задачу про форму осесиметр. тіла мін. опору при надзвук. швидкостях і започаткував новий наук. напрям щодо визначення оптимальн. форм тіл у потоці рідини та газу.

Основні праці

Космическая стрела: оптические исследования атмосферы. Москва, 1974; Проектирование реактивных систем управления космическими аппаратами. Москва, 1974; Аэродинамика орбитальных космических аппаратов. К., 1977; Автоматическая космическая станция «Астрон». Москва, 1982.

Рекомендована література

1. Абрамовский Е. Р., Кавелин С. С. В. М. Ковтуненко – ученый и конструктор // 48-й Междунар. астронавтич. конгресс. Турин, 1977;
2. Санін Ф. П., Чаплиц О. А. В. М. Ковтуненко: Период работы в КБ «Южное» // Вісн. Дніпроп. університету. Сер. Історія і філософія науки і техніки. 2011. Вип. 19.

В. М. Паппо-Користін

Бібліографічний опис:

Ковтуненко В'ячеслав Михайлович / В. М. Паппо-Користін // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7389>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).